

Starzy i młodzi

Nad Niemnem Elizy Orzeszkowej

Andrzejowa Korczyńska – Zygmunt Korczyński

Matka:

- Miłość do męża, który zginął w powstaniu;
- Kult ideałów męża, patriotyzm, miłość do polskiej ziemi przesiąkniętej krwią powstańczą;
- Realizacja ideowego testamentu męża – nauka wiejskich dzieci;
- Wychowanie go „pod kloszem”, z dala od problemów, zapewnienie mu gruntownego wykształcenia za granicą;
- Marzenie, by syn stał się następcą ojca, przywódcą ludu;
- Wyznaczenie synowi romantycznych ideałów

Syn:

- Obojętność wobec przeszłych pokoleń;
- Niechęć do narodowej martyrologii, mesjanizmu;
- Uznanie ojca za szaleńca, który bezsensownie poświęcił życie;
- Pragnienie sławy, realizacji swoich marzeń artystycznych za granicą, dającą mu możliwość osobistego rozwoju;
- Niechęć do polskiej ziemi, tradycji, do polskiej melancholii, żałoby, mogił, a zachwyty dla krajobrazów egzotycznych;
- Kosmopolityzm i egoizm, protest wobec obrony spraw przegranych.

Benedykt Korczyński – Witold Korczyński

Ojciec:

- Walka o utrzymanie polskiej ziemi w polskich rękach;
- Walka o przetrwanie, nawet za cenę konfliktu z zaściankiem i utraty ideałów młodości;
- Obawa, aby syn nie oddał życia dla idei, tak jak Andrzej, jego brat;
- Świadomość, że życie weryfikuje ideały i w sytuacji niewoli ich realizacja może kosztować nawet życie.

Syn:

- Człowiek musi mieć ideały i poświęcić im życie;
- Jego idee to praca u podstaw, praca organiczna, poświęcenie edukacji ludu;
- Nie wolno zapominać o ideałach młodości, O Andrzeju, o Mogile;
- Odrzucenie idei to obniżenie lotów, to oddanie się przyziemności, zaprzepaszczenie tego, co ważne, zniszczenie samego siebie.

Finale konfliktów pokoleniowych

Andrzejowa i Zygmunt:

- Całkowite niezrozumienie;
- Obcość matki i syna;
- Brak płaszczyzny porozumienia;
- Dramat matki, duchowa męka syna – tragizm konfliktu;
- Przyczyny: niewłaściwe wychowanie syna, rozpieszczanie go, odesłanie za granicę, wmawianie, że jest kimś lepszym, co zwraca się teraz przeciw matce.

Benedykt i Witold:

- Ostateczne porozumienie;
- Bliskość syna i ojca;
- Wspólna płaszczyzna porozumienia;
- Pogodzenie pokoleń;
- Odnalezienie ojca w ideach syna;
- Przemiana wewnętrzna Benedykta;
- Przyczyny: dobre wychowanie syna, nieoddzielanie syna od zwykłego życia.